

INHOUD

Cartoon Roel Ottow	2	Rente: tussen schande en smeermiddel	32
Van de hoofdredacteur	3	<i>Tim Simonse</i>	
ChatGPT: nieuwe gevaren en mogelijkheden in het economisch onderwijs	4	Column: verloren gegaan	35
<i>Mark van Kruijsbergen, Remon Korteweg, Wim Maas</i>		<i>Willem Landman</i>	
Correctie centraal examen: een kwestie van vertrouwen	12	Vakdidactiek: hobbels en valkuilen in het economieonderwijs	36
<i>Theo van der Veen</i>		<i>Peter Voorend</i>	
Column: examenstress	15	De krant in de klas: bankruns!	41
<i>Jeroen Hinloopen</i>		<i>Irene Odile de Vries</i>	
Afscheid Lans Bovenberg: burgerschap en duurzaamheid in het economie-onderwijs	16	Aanbodschokken in het IS-MB-GA-model	42
<i>Mathijs Nicolai, Peter Voorend, Janwillem Adriaanse</i>		<i>Lans Bovenberg, Mathijs Nicolai</i>	
Vmbo: iedereen sociaal ondernemer	20	Voor je gelezen	48
<i>Peter Voorend, Johan van der Leeden</i>		The Big Con, de macht van de consultant-industrie	
Klaslokaalexperimenten: Gift Exchange Game	26	Allianties voor een duurzame toekomst	
<i>Mathijs Nicolai</i>		<i>Janwillem Adriaanse</i>	
Het Economenpanel	30	Verslag landelijke netwerkbijeenkomst VBS	52
<i>Jeroen Hinloopen, Bastiaan van der Broek</i>		<i>Jeannet Hommel</i>	
Column: aanvaardbare normen voor het ondernemerschapsonderwijs	31	Verenigingsnieuws – colofon	54
<i>Sultan Göksen-Olgun</i>		Van de voorzitter	55

Cover

In deze TEO maken we flink wat pagina's vrij voor kunstmatige intelligentie in de klas. Te beginnen met onze bijzondere cover, ook artificieel gemaakt door onze hooggewaardeerde Bastiaan van der Broek. De redactie van TEO wilde weten wat de 'robot-uitkomst' zou zijn bij deze vraag: wat zijn de gevolgen van kunstmatige intelligentie voor het economie-onderwijs?

En of de chatbot dat in een schilderij wilde uitdrukken, graag in impressionistische, expressionistische én in een Vermeer-stijl. De cover op de voorkant is een expressionistische weergave van onze vraag. Best een succes, ook al zullen kunstenaars en kunsthistorici daar ongetwijfeld anders over denken. 'Vermeer' en de impressionisten waren stukken minder, die zullen we niet tonen.

Wel laten we zien in een artikel hoe het (economisch) onderwijs met kunstmatige intelligentie kan omgaan, met name met ChatGPT. Het hele onderwijs, de hele wereld staat op z'n kop, maar met vakdidactische creativiteit kunnen chatbots zeker een goede bijdrage leveren aan (nog) betere lessen. Angst is in elk geval niet op z'n plaats. Wel zal het onderwijs zich wat moeten herschikken, net als bij de komst van rekenmachine, computer en smartphone.

Wat de smartphone aangaat, economiedocenten pleiten massaal voor verwijdering van deze moderniteit uit de

klaslokalen. Het stoort het onderwijs, vindt ruim 80 procent van de economiedocenten. Lees hierover in het Docenten Economie Panel.

Verder in dit nummer aandacht voor de staat van ons economie-onderwijs. Laten we leerlingen en studenten niet teveel alleen maar rekenen? De examens lijken soms rekenwerk te hebben puur en alleen óm het rekenen. Waar is het verhaal van de economie? We zijn toch vooral gedragswetenschappers, gedragsdeskundigen op economisch terrein? Waarom zitten we zo vast in – ook nog vaak gesloten – rekenmodellen?

Laten we wat losser worden, los komen van oud denken. Dat bepleit ook hoogleraar Lans Bovenberg, die onlangs afscheid nam van de Universiteit Tilburg. Drie redactieleden bezochten zijn afscheidsdag, die vooral toekomstgericht was. Bovenberg wil af van de eendimensionale homo economicus, waar we in het economie-onderwijs zo graag van uitgaan. Want helder in modellen te vatten. Bovenberg zoekt de oplossing in burgerschapsvorming, waar ook het (economie)onderwijs zo'n belangrijke rol in moet en gaat spelen. Een menswaardiger mensbeeld in het economie-onderwijs kan van docenten 'ondernemers in hoop' maken. Die 'wij-gerichte burgers' opvoeden, zonder angst en meelifgedrag, maar met vertrouwen en coöperatie.

VAN DE HOOFDREDACTEUR

Aart
Verschuur